

Väliseestlaste õpingute toetamiseks Eestis suunatud stipendiumiprogrammi juhend

EESMÄRK, KÄSITLUSALA, VASTUTUS

Juhendi eesmärk on sätestada **väliseestlaste õpingute toetamiseks Eestis suunatud stipendiumiprogrammi** (edaspidi *programm*) stipendiumite saamise ja kasutamise tingimused ning maksmise kord.

Haridus- ja Noorteamet juhendab väliseestlaste Eestis õppimiseks stipendiumi maksmisel haridus- ja teadusministri 23.juuli 2021 käskkirjast nr 1.1-2/21/195 „Stipendiumiprogramm väliseestlaste õpingute toetamiseks Eestis: põhimõtted ja tingimused (2021–2027)“, käesolevast juhendist ja Haridus- ja Teadusministeeriumi suunistest. Stipendiumite väljaandmist finantseerib Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi *ministeerium*). Stipendiumiprogramm on Rahvuskaaslaste programmi (2014-2020) jätkutegevus.

Programmi elluviimist korraldab Haridus- ja Noorteamet (edaspidi *amet*) järgmiste tegevustega:

- stipendiumi taotlemise, kasutamise ja taotluste hindamise tingimuste kehtestamine;
- taotlejate, stipendiaatide jt osapoolte nõustamine;
- taotluste hindamise komisjoni moodustamine ja töökorra sätestamine;
- taotlusvoorude läbiviimine, sh taotluste hindamine ja stipendiaatide valik;
- stipendiumide väljamaksmise korraldamine, kohustuste täitmise ja aruandluse järelevalve;
- vaiete menetlemine;
- stipendiumiprogrammi teavitustegevuste korraldamine.

PROGRAMMI EESMÄRK JA PÕHIMÕTTED

1. Stipendiumiprogrammi eesmärgiks on toetada väliseestlaste õpinguid Eestis kõrgkoolides ja kutseõppeasutustes (edaspidi *õppeasutus*), et soodustada nende tagasipöördumist Eestisse, osalemist ühiskonna- ja kultuurielus ning tööturul.
2. Stipendiume eraldatakse Eesti päritolu välisriigis resideerivatele isikutele:
 - 2.1. kutse- või kõrghariduse tasemel erialaõpinguteks eestikeelsetel õppekavadel (edaspidi *tasemeõpe*);
 - 2.2. eesti keele õpinguteks (edaspidi *keeleõpe*), et õppida keelt ja alustada erialaõpinguid hiljem.

STIPENDIUMI TINGIMUSED

ÜLDTINGIMUSED

3. Eestis õppimiseks makstakse stipendiumi ja vajadusel hüvitatakse elamisloa/viisa riigilõiv ja tervisekindlustus ning õppekulud Eesti õppeasutusele.
4. Stipendiumi saajatele määratakse stipendium õppekava nominaalkestuse lõpuni.
5. Stipendium on tulumaksuseaduse § 19 lõige 4 alusel tulumaksuvaba.
6. Tasemeõppe stipendiumi võivad taotleda kesk- ja kõrghariduse ning sellele vastava haridusega Eesti päritolu välismaal resideerivad isikud, kes

- 6.1. ei ole alaliselt Eestis elanud vähemalt viimased kümme aastat v.a. juhul kui nad on Eestisse elama asunud õppimise või ajateenistuse läbimise eesmärgil taotluse esitamisele eelneva kalendriaasta jooksul;
- 6.2. õpivad stipendiumi saamise ajal täiskoormusega eestikeelsel õppekaval.
7. Keeleõppe stipendiumi võivad taotleda kesk- või kõrgharidusega või sellele vastava haridusega Eesti päritolu välismaal resideerivad isikud, kes
 - 7.1. ei ole alaliselt Eestis elanud vähemalt viimased kümme aastat;
 - 7.2. õpivad stipendiumi saamise perioodil minimaalselt 45 EAP mahus eesti keele intensiivkursustel.

STIPENDIUM

8. Stipendium koosneb järgmistest komponentidest:
 - 8.1. igakuine põhistipendium õpingute perioodil;
 - 8.2. sõidustipendium kaheks edasi-tagasi reisiks aastas;
 - 8.3. kord aastas makstav lisastipendium hea õppeedukuse eest;
 - 8.4. vajadusel elamisloa/viisa riigilõiv ja/või tervisekindlustusega seotud kulude hüvitamine.
9. Põhistipendium
 - 9.1. Põhistipendiumi makstakse stipendiaadile õppekava nominaalkestuse jooksul kaheteistkümnel kuul õppeaastas, v.a. viimasel õppeaastal, mil stipendiumi makstakse kümnel kuul.
 - 9.2. Põhistipendiumi suurus on 350 eurot kuus.
 - 9.3. Põhistipendium kantakse stipendiaadi pangakontole järgmiselt:
 - 9.3.1. põhistipendium esimese 5 õppekuu eest (septembrist jaanuarini) makstakse korraga välja õppeaasta alguses pärast lepingu/lepingu lisa sõlmimist;
 - 9.3.2. põhistipendium 5 järgneva õppekuu eest (veebruari juunini) makstakse välja pärast sügissemestri õppetulemuste esitamist;
 - 9.3.3. põhistipendium 2 suvekuu eest (juulist augustini) makstakse välja pärast kevadsemestri õppetulemuste esitamist, v.a. viimasel õppeaastal.
 - 9.4. Amet teeb iga järgneva makse vaid juhul, kui stipendiaadi kohustused on täidetud ja edasijõudmine õpingutes on tõendatud. Õppetöös edasijõudmise tõenduseks esitab stipendiaat ametile hiljemalt iga aasta 20. septembriks ja 15. veebruariks õppetulemuste väljavõtte.
 - 9.5. Põhistipendiumi maksmine järgmistel õppeaastatel toimub vastavalt punktis 9.3 toodule ja selle saamiseks järgmistel õppeaastatel peab täitma stipendiaat iga-aastasest õppemahust vähemalt 75%.
 - 9.6. Põhistipendiumi makstakse ka välisõpingute perioodil, kui stipendiaat täidab teisi stipendiumi saamise tingimusi (õpib täiskoormusega, ei ületa õppe nominaalagea jne).
10. Sõidustipendium
 - 10.1. Sõidustipendiumi makstakse välisriigi elukohast Eesti õppeasutuse juurde ja tagasi reisimiseks. Ainult ühel suunal reisimiseks ei ole võimalik stipendiumi saada. Välisriigi elukoha määratluse aluseks on taotluses toodud elukoha aadress, mida on võimalik kokkuleppel ametiga muuta.
 - 10.2. Sõidustipendiumi makstakse 2 korda aastas. Sõidustipendium kantakse stipendiaadi pangakontole koos põhistipendiumi esimese ja teise osamaksega.
 - 10.3. Sõidustipendiumi suurus sõltub stipendiaadi elukoha ja Eesti õppeasutuse asukoha vahelisest distantsist. Vahemaa arvestamisel kasutatakse Euroopa Komisjoni veebipõhist kalkulaatorit http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_en.htm.
 - 10.3.1. Kui välisriigi elukoha ja Eesti õppeasutuse vaheline kaugus on kuni 99,99 km (kaasa arvatud), hüvitatakse kulud kuludokumentide põhiseelt kuni 180 euro ulatuses;

- 10.3.2. Kui välisriigi elukohta ja Eesti õppeasutuse vaheline kaugus on 100 km või enam, hüvitatakse kulud ühikuhinna alusel, lähtudes järgnevas tabelis toodud määradest:

	Kaugus linnast linna (üks suund) ¹	Sõidustipendium edasi-tagasi reisi kohta
1	100 – 499 km	180 eurot
2	500 – 1999 km	275 eurot
3	2000 – 2999 km	360 eurot
4	3000 – 3999 km	530 eurot
5	4000 – 7999 km	820 eurot
6	8000 või enam km	1100 eurot

11. Lisastipendium

11.1. Iga õppeaasta lõpus maksab amet ühekordset lisastipendiumi stipendiaadile, kelle eelmise aasta keskmine hinne on 4,0 või kõrgem.

11.2. Lisastipendium on võrdne ühe kuu põhistipendiumiga.

12. Elamisloa/viisa riigilõiv ja tervisekindlustus

12.1. Vajaduse korral hüvitatakse stipendiaadile kuludokumentide alusel elamisloa/viisa riigilõiv (vastavalt riigilõivu määradele) ja tervisekindlustusega seotud kulud (kuni 300 eurot õppeaastas).

12.2. Tervisekindlustuskulud hüvitatakse kindlustusandja arve alusel stipendiaadidele, kellel ei ole Eesti Haigekassa kindlustust.

13. Akadeemilise puhkuse ajal, osakoormusega õppe ajal ja üle õppekava nominaalkestuse õppimisel stipendiumi ei maksta.

ÕPPEKULUDE HÜVITAMINE

14. Tasemeõppe õppekulud kõrgharidusõppes

14.1. Esimesel õppeaastal õppeasutusele õppekulusid ei maksta, edaspidi hüvitatakse stipendiaadile õppekulud tema edasijõudmise mahu ja Eesti õppeasutuse õppeteenustasude määrade kohaselt.

14.2. Õppeasutusel on õigus nõuda õppekulude osalist hüvitamist, kui stipendiaat ei ole eelnevatel perioodidel täitnud õppekavakohast õppemahtu.

14.3. Amet hüvitab täitmata jäänud õppemahust kuni 15 EAP maksumuse õppeaasta kohta. Ülejäänud õppekulud katab stipendiaat omavahenditest. Õppekulusid hüvitatakse ainult täiskoormusega õppes õppimisel.

15. Tasemeõppe õppekulud kutseõppes

15.1. Kutseõppes õppivad stipendiaadid võivad õppida riigieelarvelisel või riigieelarvevälisel õppekohal. Riigieelarvelisel kohal õppivate stipendiaatide eest amet õppeasutusele õppeteenustasu ei maksa. Riigieelarvevälisele õppekohale õppima asumine peab olema taotluses välja toodud.

15.2. Riigieelarvevälisel õppekohal õppiva stipendiaadi õppekoha baasmaksumus hüvitatakse õppeasutuse nõukogu poolt kehtestatud tingimustel ja korras. Amet hüvitab riigieelarvevälisel

¹ Juhul, kui kalkulaatoriga saadud kaugus langeb vahemikku 499-500 km, 1999-2000 km jmt, ümardatakse saadud tulemus ühikuhinna määramise eel täisarvuni.

õppekohal õppiva stipendiaadi õppekoha baasmaksumuse õppeasutusele pärast stipendiaadi õpitulemuste esitamist.

16. Keeleõppe õppekulud

- 16.1. Amet hüvitab keeleõppe stipendiaadi eest õppekulud kursuse läbiviija poolt kehtestatud hinnakirja alusel, kui mitte enam kui stipendiumi määramise otsuses kinnitatud summas. Taotlusele peab olema lisatud keeleõppe kursuse õppeplaani ja info maksumuse kohta.

STIPENDIUMI TAOTLEMINE

17. Taotlus tuleb esitada elektroonilise taotlussüsteemi (<https://taotlused.edu.ee>) kaudu 11. augustiks (taotlemine lukustub 11. augustil kell 23.59 Eesti aja järgi).
18. Taotleja peab tähtjaks esitama ametile järgmised taotlusedokumentid:
- 18.1. taotlusvorm sh motivatsioonikiri;
 - 18.2. elulookirjeldus (CV);
 - 18.3. Eesti õppeasutusse vastuvõtmist tõendav dokument (tasemeõppe stipendiumile kandideerijad);
 - 18.4. keelekursuse õppeplaani ja maksumust tõendav dokument (keeleõppe stipendiumile kandideerijad);
 - 18.5. omandatud haridust tõendava dokumendi koopia (diplom koos hinnete lehega) või väljavõte keskkooli lõpuklassi õpingutulemustest ja koopia eelviimase klassi tunnistusest;
 - 18.6. passi isikuandmete lehe koopia;
 - 18.7. koopia dokumendist, mis tõendab Eesti päritolu (sünnitunnistus, vanemate või vanavanemate sünnitunnistus vm);
 - 18.8. soovituskiri (Eesti seltsi, kogukonna vm esindajalt, eesti keele või mõne teise aine õpetajalt, juhendajalt).
19. Dokumentid peavad olema vormistatud kas eesti, inglise või vene keeles. Teistes keeltes esitatud dokumentidele tuleb lisada ametlik tõlge.
20. Taotlusi tasemeõppes õppimiseks, millele ei ole taotlemistähtjaks lisatud Eesti õppeasutuse vastuvõtmise kinnitust, menetlusse ei võeta.
21. Dokumentid tuleb laadida skaneerituna taotlussüsteemi. Ametil on õigus kontrollida esitatud dokumentide vastavust originaalidele ja teha järelepärimisi Eesti õppeasutusele.
22. Taotlusedokumentide nõuetelevastavust (tehniline kontroll) kontrollib stipendiumite ja toetuste büroo spetsialist, kes teavitab taotlejaid kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis taotluse nõuetelevastavusest või puudustest 5 tööpäeva jooksul ning vajadusel küsib täiendavaid dokumente, et kontrollida üleslaetud dokumentide vastavust originaalidele. Kui taotlus ei vasta nõuetele, ei saadeta taotlust hindamiskomisjonile ja stipendiumite ja toetuste büroo spetsialist teavitab sellest taotlejat 10 tööpäeva jooksul kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
23. Otsus stipendiumi määramise või mitterääramise kohta tehakse hiljemalt 30 päeva jooksul alates taotlustähtjast.

TAOTLUSTE HINDAMINE JA VALIK

24. Taotlusi hindab ja stipendiumi ning reservkandidaatide määramise otsuse teeb ameti peadirektori poolt moodustatud juhtkomisjon (edaspidi komisjon) protokollilise otsusena. Komisjoni kuuluvad Haridus- ja Teadusministeeriumi, Välisministeeriumi, Kultuuriministeeriumi ja väliseestlaste diasporaa esindajad.

25. Tasemeõppeks stipendiumi määramisel võetakse võrdse osakaaluga arvesse taotleja varasemat õppeedukust, motivatsioonikirja läbimõeldust ja veenvust, ühiskondlikku aktiivsust ja soovituskirja asjakohasust.
26. Keeleaastaks stipendiumi määramisel võetakse võrdse osakaaluga arvesse taotleja eesti keele oskust, taotleja motivatsioonikirja läbimõeldust ja veenvust ning soovituskirja asjakohasust.
27. Komisjon arvestab paremusjärjestuse koostamisel ka eri paikkondade esindatust stipendiaatide seas ja õppevaldkondlikku jaotust. Stipendiaate arv sõltub paremusjärjestuse tulemustest ja voores planeeritud eelarvest.
28. Komisjoni otsus määrata taotlejale stipendium kehtib taotluses toodud õppekavale õppima asumisel. Juhul kui taotleja ei alusta õpinguid stipendiumi määramise otsuses toodud õppekaval, kaotab ta õiguse stipendiumile. Kui stipendiaat ei ole otsuses nimetatud tähtjaks oma stipendiumi kasutamise soovi kinnitanud, antakse stipendium paremusjärjestuses järgmisele reservkandidaadile. Kui stipendiaat kinnitust ei anna, sõlmib amet punktis 33 nimetatud lepingu paremusjärjestuses oleva järgmise reservkandidaadiga.

STIPENDIUMI KASUTAMISE TINGIMUSED

29. Stipendiaat peab 10 päeva jooksul pärast stipendiumi määramist kinnitama ametile oma soovi Eestisse õppima asuda.
30. Juhul kui stipendiaat on kinnitanud soovi õppima asuda, tuleb tal arvestada järgmiste kohustustega:
 - 30.1. Stipendiaat peab alustama õpinguid Eestis stipendiumi taotlemise järgse õppeaasta alguses. Kui stipendiaat ei jõua Eestisse õppeaasta alguseks ja ei esita mõjuvaid põhjuseid mitte jõudmise kohta, on komisjonil õigus stipendiumi määramine kehtetuks tunnistada.
 - 30.2. Stipendiaat peab asuma õppima valitud õppeasutusse ja lõpetama selle nominaalajaga.
 - 30.3. Stipendiaat peab iga semestri lõpus esitama õppetulemuste väljavõtte. Kui stipendiaat ei ole täitnud vähemalt 75% õppekavajärgsest õppemahust, võib amet stipendiumi maksmise kuni võlgnevuste likvideerimiseni peatada.
 - 30.4. Stipendiumi makstakse täiskoormusega õppes õppimisel, osakoormusega õppesse langemisel peatatakse stipendiumi maksmine.
 - 30.5. Kui stipendiaat katkestab õpingud, võib amet stipendiaadilt aastate jooksul makstud stipendiumi ja õppeasutusele makstud õppeteenustasu tagasi nõuda välja arvatud juhul, kui õpingute lõpetamist takistasid tervislikud või temast sõltumatud asjaolud.
 - 30.6. Tasemeõppe stipendiumi stipendiaadil on õigus taotleda akadeemilist puhkust ning õpingute nominaalaja pikendamist ilma stipendiumi pikenemiseta. Akadeemilise puhkuse ajal ja pikendatud nominaalajal stipendiumi ei maksta.
 - 30.7. Stipendiaat kohustub ametit teavitama akadeemilisest puhkusest, õppetöö katkestamisest ja muudest asjaoludest, mis takistavad õpingute nominaalajaga lõpetamist.
 - 30.8. Kui stipendiaat on saanud stipendiumi aja eest, mil ta pole õppetöös osalenud, tuleb tal see tagasi maksta.
31. Stipendiaadil on õigus õppimise ajal taotleda stipendiumi järgmisel käesoleva juhendi punktis 2.1 nimetatud haridustasemel õppimiseks (v.a doktoriõpe ja keeleõpe). Selleks tuleb esitada ametile tähtaegne taotlus tavapärasel korras.
32. Stipendiaat nimetab igal selleks kohasel võimalusel oma õpingute toetajatena programmi, ministeeriumi ning ametit.

LEPINGU SÕLMIMINE JA ARUANDLUS

33. Stipendiumi maksmiseks sõlmivad vastuvõttev õppeasutus, stipendiaat ja amet kolmepoolse lepingu.
34. Amet teeb stipendiumimaksed õppetulemuste väljavõtete ja kuludokumentide alusel.
35. Hiljemalt 20. septembriks ja 15. veebruariks on stipendiaat kohustatud esitama eelneva perioodi õppetulemuste väljavõtte, mille alusel makstakse välja järgmine osa stipendiumist.

STIPENDIUMI KASUTAMISEST TEAVITAMISE KORD

36. Stipendiaatide nimekiri avalikustatakse ameti kodulehel